

ZAGRANICZNE SYSTEMY SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

FEDERACJA ROSYJSKA

PRAKTYCZNY PRZEWODNIK PO UZNAWALNOŚCI WYKSZTAŁCENIA

MATERIAŁ INFORMACYJNY OPRACOWANY PRZEZ
BIURO UZNAWALNOŚCI WYKSZTAŁCENIA – ENIC-NARIC POLSKA

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

Warszawa, 2023 r.

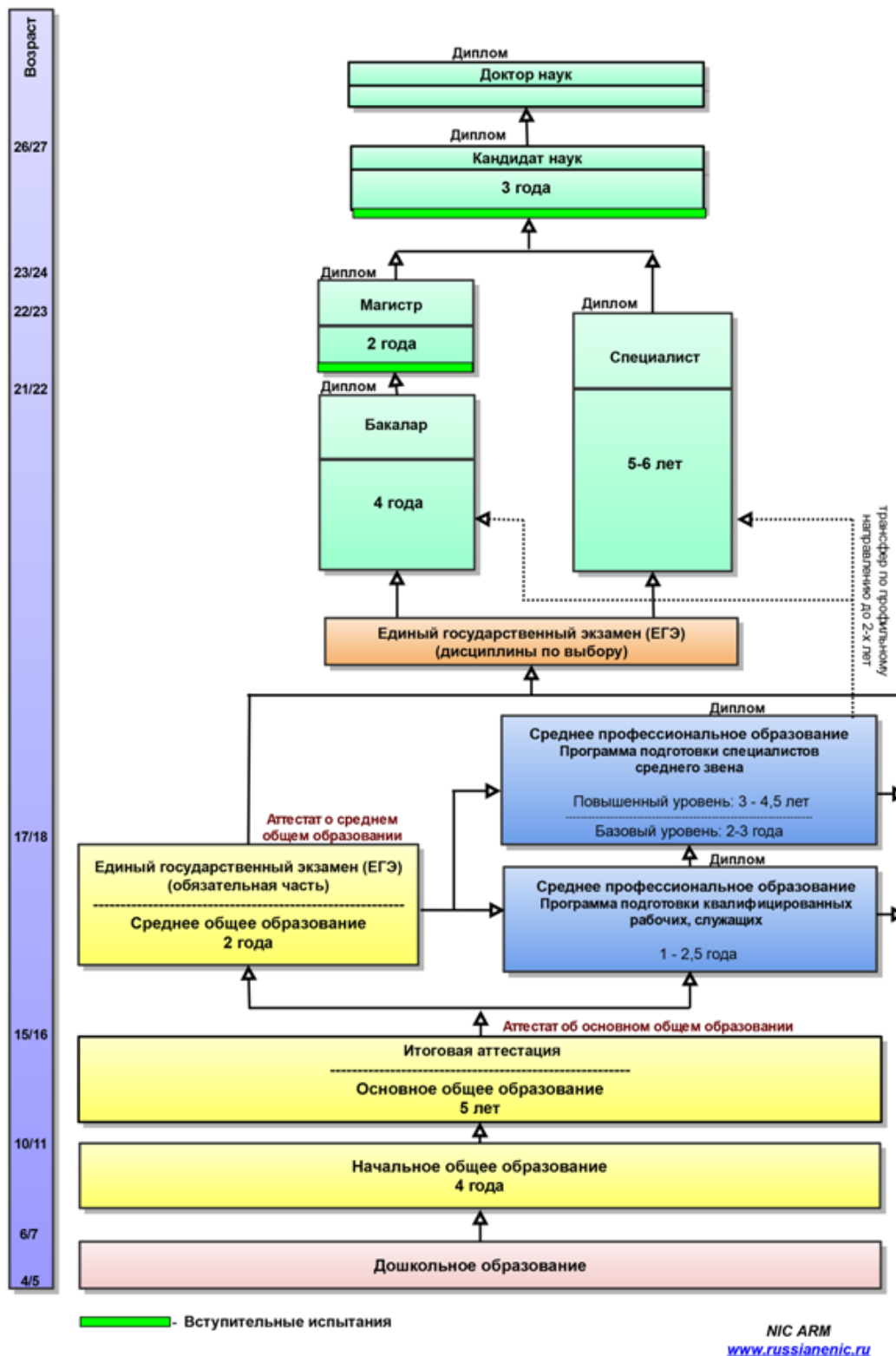
Spis treści

Schemat systemu edukacji Federacji Rosyjskiej.....	3
Dokumenty uprawniające do podjęcia studiów pierwszego stopnia lub studiów jednolitych.....	4
Studia pierwszego stopnia.....	5
Studia drugiego stopnia i studia jednolite.....	5
Studia trzeciego stopnia i niższy stopień naukowy	6
Wyższy stopień naukowy	7
Tytuł naukowy	8
Skala ocen.....	9
Lista uczelni	9
Weryfikacja dokumentów – przydatne linki.....	9
Tabela ewaluacyjna rosyjskich dyplomów wydanych przed dniem 25.09.2005 r.....	10
Tabela ewaluacyjna rosyjskich dyplomów wydanych od dnia 25.09.2005 r.....	11
Wydawane dyplomy.....	11

Noty prawne

1. Opracowanie udostępnione jest na licencji [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International \(CC BY-NC-ND 4.0 International\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).
2. Informacje zawarte w opracowaniu służą wyłącznie celom informacyjnym i edukacyjnym i nie stanowią źródła prawa, urzędowej interpretacji przepisów prawa, a także nie są oficjalnym stanowiskiem właściwych organów lub władz.

Schemat systemu edukacji Federacji Rosyjskiej

Źródło: <http://www.russianenic.ru/>

Dokumenty uprawniające do podjęcia studiów pierwszego stopnia lub studiów jednolitych

Od 2015 r. oficjalnym dokumentem uprawniającym do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe w Federacji Rosyjskiej jest **świadectwo o wykształceniu średnim (Аттестат о среднем общем образовании)**, które przed 2015 r. nosiło nazwę **świadectwa o pełnym wykształceniu średnim (Аттестат о среднем (полном) общем образовании)**. Prawo wstępu na studia mają również osoby posiadające **dyplom o wykształceniu średnim zawodowym (Диплом о среднем профессиональном образовании)**.

Od 2009 r. w przeważającej większości rosyjskich uczelni przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o wyniki Jednolitego Egzaminu Państwowego (JeGE). Lista wymaganych dla danego kierunku egzaminów określana jest przez Ministerstwo Edukacji i Nauki Federacji Rosyjskiej. Ministerstwo określa też listę uczelni, które mogą przeprowadzać dodatkowe egzaminy wstępne. Jednolity Egzamin Państwowy został szerzej opisany w dalszej części tego opracowania.

Do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe w Federacji Rosyjskiej uprawniają również uzyskane w starym systemie **świadectwa o uzyskaniu wykształcenia średniego, świadectwa ukończenia średniej szkoły-zawodowo-technicznej oraz świadectwa ukończenia średniej szkoły zawodowej**.

Świadectwa uprawniające do podejmowania studiów wyższych, uzyskane w Federacji Rosyjskiej **przed dniem 25 września 2005 r.**, są uznawane za równoważne z polskim świadectwem dojrzałości na podstawie umów międzynarodowych, tj.:

- Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o współpracy w dziedzinie kultury, nauki i oświaty, sporządzonej w Warszawie dnia 25 sierpnia 1993 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 36 poz. 133);
- Porozumienia między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w PRL i ZSRR, podpisanego w Warszawie w dniu 10 maja 1974 r. (Dz. U. z 1975 r. Nr 4, poz. 14 i 15);
- Konwencji o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych i szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni naukowych i tytułów naukowych, sporządzonej w Pradze w dniu 7 czerwca 1972 roku (Dz. U. z 1975 r. Nr 5, poz. 28 i 29).

Świadectwa uzyskane w Federacji Rosyjskiej **od dnia 25 września 2005 r.**, uprawniające do podejmowania studiów wyższych, podlegają w Polsce uznaniu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Szczegółowe informacje dostępne są na stronie opracowanej przez Departament Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Edukacji i Nauki, właściwego w kwestii uznawalności świadectw: <https://www.gov.pl/web/edukacja/uznawanie-wyksztalcenia-uzyskanego-za-granica>.

JeGE (ЕГЭ) – Jednolity Egzamin Państwowy

W Federacji Rosyjskiej uczniowie kończący szkołę średnią zdają Jednolity Egzamin Państwowy (JeGE), na który składają się dwa egzaminy obowiązkowe: z języka rosyjskiego i matematyki. Do zdawania JeGE

dopuszczeni są uczniowie, którzy otrzymali pozytywne oceny końcowe ze wszystkich przewidzianych programem szkoły średniej przedmiotów. Dopuszczenie do zdawania egzaminu z języka rosyjskiego uwarunkowane jest dodatkowo zaliczeniem przez ucznia pracy końcowej. Zaliczenie odbywa się tradycyjnie w grudniu danego roku szkolnego.

Uczniowie, którzy pomyślnie zdali egzaminy z przedmiotów obowiązkowych (matematyka i język rosyjski), otrzymują **świadectwo o wykształceniu średnim (Аттестат о среднем общем образовании)**. Na świadectwie – niezależnie od wyników JeGE – wpisywana jest również średnia arytmetyczna ocen z uzyskanych w ciągu ostatnich dwóch lat nauki przedmiotów. Zaliczenie przedmiotów obowiązkowych jest wystarczające do ubiegania się o przyjęcie na kształcenie w instytucjach typu nieuniwersyteckiego (np. koledżach, ucziliszczach i technikach).

W ramach JeGE uczniowie mogą zdawać dowolną liczbę dodatkowych egzaminów, jednak ich wyniki nie mają wpływu na otrzymanie atestatu o wykształceniu średnim (jeżeli zaliczyli pozytywnie egzaminy z przedmiotów obowiązkowych). Wyniki te są natomiast brane pod uwagę przy ubieganiu się o przyjęcia na studia w instytucjach szkolnictwa wyższego.

Procent wymagany do zaliczenia egzaminów JeGE określany jest przez *Rosobrnadzor* – instytucję podległą Ministerstwu Edukacji i Nauki Federacji Rosyjskiej.

Studia pierwszego stopnia

Studia pierwszego stopnia trwają 4 lata i kończą się uzyskaniem **dyplomu Bakaławra (Бакалавр)**. Dyplom uprawnia w Federacji Rosyjskiej do wstępu na studia drugiego stopnia.

Zgodnie z art. 326 ust. 2 ww. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce uzyskany w Federacji Rosyjskiej dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia, dający w tym kraju prawo do kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia, uprawnia w Polsce do:

- kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia,
- kontynuacji kształcenia na studiach podyplomowych.

Stwierdzenie równoważności rosyjskiego dyplomu Bakaławra z jego polskim odpowiednikiem, jest możliwe w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów za granicą oraz potwierdzania ukończenia studiów na określonym poziomie.

Studia drugiego stopnia i studia jednolite

Wstęp na **studia drugiego stopnia** w Federacji Rosyjskiej mają posiadacze dyplomu Bakaławra. Studia trwają 2 lata i kończą się uzyskaniem **dyplomu Magistra (Магистр)**.

Studia jednolite trwają w trybie dziennym 5-6 lat i kończą się uzyskaniem **dyplomu Specjalisty (Специалист)**.

Oba dyplomy dają w Federacji Rosyjskiej prawo wstępu na studia doktoranckie (tzw. aspirantura) i uzyskania stopnia Kandydata nauk (Кандидат наук).

Stwierdzenie równoważności dyplomów Specjalisty i Magistra, wydanych **przed dniem 25 września 2005 r.**, z ich polskimi odpowiednikami, następuje na podstawie umów dwustronnych, tj.:

- Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o współpracy w dziedzinie kultury, nauki i oświaty, sporządzonej w Warszawie dnia 25 sierpnia 1993 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 36 poz. 133);
- Porozumienia między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w PRL i ZSRR, podpisanego w Warszawie w dniu 10 maja 1974 r. (Dz. U. z 1975 r. Nr 4, poz. 14 i 15);
- Konwencji o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych i szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni naukowych i tytułów naukowych, sporządzonej w Pradze w dniu 7 czerwca 1972 roku (Dz. U. z 1975 r. Nr 5, poz. 28 i 29).

Stwierdzenie równoważności dyplomów Specjalisty i Magistra, wydanych **od dnia 25 września 2005 r.**, z ich polskimi odpowiednikami jest możliwe w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki

i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów za granicą oraz potwierdzania ukończenia studiów na określonym poziomie (Dz. U. poz. 1881).

UWAGA: Stwierdzenie równoważności dyplomów lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta – **niezależnie od daty ich wydania** – możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Zgodnie z art. 326 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, rosyjskie dyplomy potwierdzające ukończenie studiów jednolitych lub studiów drugiego stopnia, wydane **od dnia 25 września 2005 r.**, uprawniają w Rzeczypospolitej Polskiej do:

- kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia,
- kontynuacji kształcenia na studiach podyplomowych,
- ubiegania się o przyjęcie do szkoły doktorskiej lub o nadanie stopnia doktora.

Wydawane w Federacji Rosyjskiej **dyplomy o doksztalceniu zawodowym (o профессиональной переподготовке)** mają charakter studiów podyplomowych i nie podlegają w Polsce formalnemu uznaniu ani w drodze umów międzynarodowych, ani w drodze nostryfikacji. Mogą być one natomiast przedkładane pracodawcy jako potwierdzenie uzyskania określonych umiejętności zawodowych.

Studia trzeciego stopnia i niższy stopień naukowy

Dyplomem uprawniającym do ubiegania się o przyjęcie na studia doktoranckie są dyplomy Magistra oraz Dyplom Specjalisty.

Studia trzeciego stopnia (tzw. aspirantura) trwają co najmniej 3 lata i kończą się nadaniem niższego stopnia naukowego **Kandydata nauk (Кандидат наук)**, który daje prawo do ubiegania się o wyższy stopień Doktora nauk (Доктор наук).

Stopień Kandydata nauk, nadany w Federacji Rosyjskiej **przed dniem 25 września 2005 r.**, jest uznawany za równoważny z polskim stopniem doktora na podstawie umów dwustronnych, tj.:

- Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o współpracy w dziedzinie kultury, nauki i oświaty, sporządzonej w Warszawie dnia 25 sierpnia 1993 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 36 poz. 133);
- Porozumienia między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w PRL i ZSRR, podpisanego w Warszawie w dniu 10 maja 1974 r. (Dz. U. z 1975 r. Nr 4, poz. 14 i 15);
- Konwencji o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych i szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni naukowych i tytułów naukowych, sporządzonej w Pradze w dniu 7 czerwca 1972 roku (Dz. U. z 1975 r. Nr 5, poz. 28 i 29).

Stopień Kandydata nauk, nadawany w Federacji Rosyjskiej **od dnia 25 września 2005 r.**, może być uznany za równoważny z jego polskim odpowiednikiem w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki nadanych za granicą.

UWAGA: Do września 2013 r. organem wydającym w Federacji Rosyjskiej dyplomy o nadaniu stopni naukowych była Wyższa Komisja Atestacyjna Ministerstwa Edukacji i Nauki Federacji Rosyjskiej, od września 2013 r. jest nim Ministerstwo Edukacji i Nauki Federacji Rosyjskiej.

Wyższy stopień naukowy

Wyższym stopniem naukowym nadawanym w Federacji Rosyjskiej jest **Doktor Nauk (Доктор наук)**. O jego nadanie mogą ubiegać się osoby, które posiadają niższy stopień naukowy Kandydata nauk (Кандидат наук).

Wyższy stopień Doktora nauk, nadany w Federacji Rosyjskiej **przed dniem 25 września 2005 r.**, jest uznawany za równoważny z polskim stopniem doktora habilitowanego na podstawie umów dwustronnych, tj.:

- Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o współpracy w dziedzinie kultury, nauki i oświaty, sporządzonej w Warszawie dnia 25 sierpnia 1993 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 36 poz. 133);
- Porozumienia między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w PRL i ZSRR, podpisanego w Warszawie w dniu 10 maja 1974 r. (Dz. U. z 1975 r. Nr 4, poz. 14 i 15);
- Konwencji o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych i szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni naukowych

i tytułów naukowych, sporządzonej w Pradze w dniu 7 czerwca 1972 roku (Dz. U. z 1975 r. Nr 5, . 28 i 29).

Stopień Doktora nauk, nadawany w Federacji Rosyjskiej **od dnia 25 września 2005 r.**, może być uznany za równoważny z jego polskim odpowiednikiem w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki nadanych za granicą.

UWAGA: Do września 2013 r. organem wydającym w Federacji Rosyjskiej dyplomy o nadaniu stopni naukowych była Wyższa Komisja Atestacyjna Ministerstwa Edukacji i Nauki Federacji Rosyjskiej, od września 2013 r. jest nim Ministerstwo Edukacji i Nauki Federacji Rosyjskiej.

Tytuł naukowy

Tytuł naukowy **Profesora (Профессор)**, nadany w Federacji Rosyjskiej **przed dniem 25 września 2005 r.**, jest uznawany za równoważny z polskim tytułem naukowym profesora na podstawie umów dwustronnych, tj.:

- Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o współpracy w dziedzinie kultury, nauki i oświaty, sporządzonej w Warszawie dnia 25 sierpnia 1993 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 36 poz. 133);
- Porozumienia między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w PRL i ZSRR, podpisanego w Warszawie w dniu 10 maja 1974 r. (Dz. U. z 1975 r. Nr 4, poz. 14 i 15);
- Konwencji o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych i szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni naukowych i tytułów naukowych, sporządzonej w Pradze w dniu 7 czerwca 1972 roku (Dz. U. z 1975 r. Nr 5, poz. 28 i 29).

Tytuł naukowy Profesora, nadawany w Federacji Rosyjskiej **od dnia 25 września 2005 r.**, nie może być uznany za równoważny z polskim tytułem naukowym, gdyż ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce nie przewiduje (w przypadku braku umów międzynarodowych) możliwości uznawania równoważności tytułu profesora nadanego za granicą z jego polskim odpowiednikiem w drodze nostryfikacji.

Nadawany w Federacji Rosyjskiej tytuł **Docenta (Доцент)** nie podlega w Polsce formalnemu uznaniu ani na podstawie umów międzynarodowych, ani w drodze nostryfikacji, ze względu na brak jego odpowiednika w polskim systemie szkolnictwa wyższego.

UWAGA: Do grudnia 2013 r. atestaty „profesora w specjalności ...” wydawała Wyższa Komisja Atestacyjna Ministerstwa Edukacji i Nauki Federacji Rosyjskiej, zaś atestaty „profesora katedry ...” wydawało Ministerstwo Edukacji i Nauki Federacji Rosyjskiej, przy czym nazwa ministerstwa na przestrzeni lat ulegała zmianie. Od grudnia 2013 r. organem nadającym tytuł naukowy profesora i docenta jest wyłącznie Ministerstwo Edukacji i Nauki Federacji Rosyjskiej.

Skala ocen

W Federacji Rosyjskiej stosowane są oceny słowne, które zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Ocena	Wyjaśnienie
отлично	bardzo dobry (5)
хорошо	dobry (4)
удовлетворительно	dostateczny (3)
неудовлетворительно	niedostateczny (2)
зачтено /зачет	zaliczone

Lista uczelni

Lista uznanych uczelni działających w systemie szkolnictwa wyższego Federacji Rosyjskiej dostępna jest na stronach:

- <http://www.russianenic.ru/english/cred/spisok.html> (w języku angielskim),
- <http://www.russianenic.ru/cred/index.html> (w języku rosyjskim),
- <https://abitur.cbias.ru/search>.

Weryfikacja dokumentów – przydatne linki

Elektroniczna baza absolwentów uczelni rosyjskich:

http://obrnadzor.gov.ru/ru/activity/main_directions/reestr_of_education/

Elektroniczna biblioteka rozpraw naukowych: <http://diss.rsl.ru/>

Tabela ewaluacyjna rosyjskich dyplomów wydanych przed dniem 25.09.2005 r.

Nazwa dyplomu/kwalifikacji	Uznanie dyplomu w celu kontynuacji kształcenia w Polsce	Uznanie w innych celach
dyplom Bakaławra (Бакалавр)	Możliwość kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia i studiach podyplomowych.	Nostryfikacja
dyplom Magistra (Магистр)	Możliwość kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia, studiach podyplomowych, w szkole doktorskiej oraz ubiegania się o nadanie stopnia doktora.	Może zostać uznany za równoważny z odpowiednim polskim dyplomem na podstawie umów międzynarodowych o równoważności wykształcenia.
dyplom Specjalisty (Специалист)		
Kandydat nauk (Кандидат наук) – niższy stopień naukowy	Możliwość wszczęcia postępowania habilitacyjnego.	Może zostać uznany za równoważny z odpowiednim polskim dyplomem na podstawie umów międzynarodowych o równoważności wykształcenia.
Doktor Nauk (Доктор наук) – wyższy stopień naukowy	–	Może zostać uznany za równoważny z odpowiednim polskim dyplomem na podstawie umów międzynarodowych o równoważności wykształcenia.
Profesor (Профессор)	–	Może zostać uznany za równoważny z odpowiednim polskim dyplomem na podstawie umów międzynarodowych o równoważności wykształcenia.

Tabela ewaluacyjna rosyjskich dyplomów wydanych od dnia 25.09.2005 r.

Nazwa dyplomu/kwalifikacji	Uznanie dyplomu w celu kontynuacji kształcenia w Polsce	Uznanie w innych celach
dyplom Bakaławra (Бакалавр)	Możliwość kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia i studiach podyplomowych.	Nostryfikacja
dyplom Magistra (Магистр)	Możliwość kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia, studiach podyplomowych, w szkole doktorskiej oraz ubiegania się o nadanie stopnia doktora.	Nostryfikacja
dyplom Specjalisty (Специалист)		
Kandydat nauk (Кандидат наук) – niższy stopień naukowy	-	Nostryfikacja
Doktor Nauk (Доктор наук) – wyższy stopień naukowy	-	Nostryfikacja
Profesor (Профессор)	-	Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce nie przewiduje możliwości uznania równoważności tytułu profesora w drodze nostryfikacji

Wydawane dyplomy

Wzory świadectw szkolnych i dyplomów ukończenia studiów, obowiązujące w Federacji Rosyjskiej, dostępne są na stronie internetowej: <http://www.russianenic.ru/rus/diplom.html>.